

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/80/2023
Identifikačné číslo spisu:	1317206629
Dátum vydania rozhodnutia:	30.10.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Soňa Mesiarkinová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:1317206629.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ T. E., narodený XX. V. XXXX, C.-U., G. A. č. X, 2/ P. E., narodená XX. Q. XXXX, C.-U., G. A. č. X, obaja zastúpení URBAN & PARTNERS s.r.o., advokátska kancelária, Bratislava, Červeňova 15, IČO: 47 244 895, proti žalovanému Slovenská sporiteľňa, a.s., Bratislava, Tomášikova 48, IČO: 00 151 653, zastúpenému Advokátska kancelária Mária Grochová a partneri s.r.o., Košice, Bočná 10, IČO: 36 863 017, o zaplatenie 2.607,56 eura s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Bratislava III, v súčasnosti na Mestskom súde Bratislava IV pod sp. zn. B3-45Csp/31/2017 o dovolaní žalobcov proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo 17. mája 2022 sp.zn. 14Co/111/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaný má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava III rozsudkom z 26. apríla 2018 č. k. 45Csp/31/2017 - 267 (ďalej aj „okresný súd“, „súd prvej inštancie“) žalobu o zaplatenie 2.607,56 eura s príslušenstvom zamietol a žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

1.1. Z vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie preukázané, že žalovaný uzatvoril so žalobcami 1/ a 2/ ako dlžníkmi zmluvu o splátkovom úvere 28. 10. 2014. Predmetom úverovej zmluvy č. 50644073690 bolo poskytnutie splátkového úveru bankou dlžníkovi v sume, mene a za podmienok dohodnutých v tejto úverovej zmluve. Súd prvej inštancie považoval uvedenú zmluvu o splátkovom úvere za spotrebiteľskú zmluvu podľa § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, žalovaný konal v rámci predmetu podnikateľskej činnosti, poskytoval úvery a žalobcovia 1/ a 2/ boli fyzické osoby, ktoré nekonali v rámci predmetu svojho podnikania alebo povolania. Predmetom sporu bol uplatňovaný nárok žalobcov 1/ a 2/ na zaplatenie sumy 2.607,59 eura titulom bezdôvodného obohatenia, dôvodiac tým, že žalobcom bol poskytnutý spotrebiteľský úver vo výške 16.000 eur, ktorý mali zaplatiť v 120 pravidelných mesačných splátkach v sume 211,21 eura, počínajúc od 20. 12. 2014 do 20. 11. 2024. Uvedená zmluva o splátkovom úvere neobsahovala všetky náležitosti podľa ustanovenia § 9 ods. 2 písm. j), ods. 2 písm. k) zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a podľa ustanovenia § 11 ods. 1

písm. b), písm. d) cit. zákona treba poskytnutý spotrebiteľský úver považovať za bez úročný a bez poplatkov. Bezdôvodné obohatenie predstavovalo rozdiel medzi poskytnutým úverom žalovaným 16.000 eur a sumou, ktorú žalobcovia zaplatili žalovanému v dohodnutých mesačných splátkach 211,21 eura od decembra 2014 do júla 2016 (20 x 211,21 eura) vo výške 4.224,20 eura a dňa 10. 08. 2016 zaplatili úver jednorazovou splátkou cez iný spotrebný úver čerpaný od SLSP a.s. vo výške 14.383,39 eura, žalobcovia zaplatili celkom 18.607,59 eura (18.607,59 eura - 16.000 eur = 2.607,59 eura, čo predstavovalo úroky ako bezdôvodné obohatenie).

1.2. Zo zmluvy o splátkovom úvere v časti I. bod 1. základné podmienky mal súd prvej inštancie preukázať, že bol uvedený druh a účel spotrebiteľského úveru ako spotrebný úver na čokoľvek, výška úveru 16.000 eur, ktorá bola poskytnutá jednorazovo, výška úrokovej sadzby ako fixná do splatnosti 8,90% ročne, výška mesačnej anuitnej splátky 211,21 eura, ktorá bola splatná k 20. dňu v kalendárnom mesiaci, so splatnosťou prvej splátky 20. 12. 2014, počet anuitných splátok 120, periodicita a termín splátok, RPMN 10,29% eur, priemerná hodnota RPMN 10,34%, konečná splatnosť úveru dňa 20. 11. 2024 ako aj celková čiastka spojená s úverom 25.360,64 eura. Zmluva o splátkovom úvere obsahovala ročnú percentuálnu mieru nákladov ako aj celkovú čiastku, ktorú musel spotrebiteľ zaplatiť podľa ustanovenia § 9 ods. 2 písm. j) Zákona č. 129/2010 Z.z. Dlužník mal záujem zabezpečiť pohľadávku banky a dal súhlas s poistením k úveru v rozsahu rozšíreného súboru poistenia (časť II. zmluvy). Dlužník sa zaviazal počas trvania poistenia k úveru platiť poplatok za poistenie k úveru pravidelnými splátkami s periodicitou a v termíne splatnosti mesačnej splátky úveru. Zmluva obsahovala poplatok za poistenie úveru vo výške 7,14 eura, ktorý mal dlžník zaplatiť v pravidelných splátkach v periodicite a v termíne mesačných splátok úveru vo výške 211,21 eura. Žalobcovia nepreukázali tvrdenie, že poplatok za poistenie úveru 7,14 eura žalovaný nezahrnul do celkových nákladov úveru, nakoľko žalobcovia mali povinnosť zaplatiť celkovú čiastku spojenú s úverom 25.360,64 eura v ktorej boli zahrnuté aj mesačné splátky za poistenie úveru (211,24 eura x 120 splátok = 25.348,80 eura). Pokiaľ žalobcovia tvrdili, že výška RPMN mala byť správne vypočítaná 10,44% a nie vo výške 10,29% ako žalovaný uviedol v spotrebiteľskej zmluve, podľa ktorej žalobcovia mali zaplatiť celkovú čiastku spojenú s úverom 25.360,64 eura a nie sumu celkom 25.345,20 eura, súd prvej inštancie uviedol, že ide o nepatrný rozdiel vo výpočte RPMN. Žalobcovia pri uzavretí zmluvy o splátkovom úvere vedeli, v akej výške mali splácať úver, v akých mesačných splátkach ako aj celkovú čiastku spojenú s úverom. Zmluva o splátkovom úvere obsahovala aj právo dlžníka na odstúpenie od zmluvy o spotrebiteľskom úvere, lehotu, počas ktorej mohol toto právo uplatniť. Z vyššie uvedených dôvodov tvrdenie žalobcov o nesprávnom údaji RPMN ako aj o celkovej čiastke úveru, ktorú museli zaplatiť za poskytnutý spotrebiteľský úver súd prvej inštancie nepovažoval za dôvodné. Žalobcovia v konaní neunesli dôkazné bremeno o skutkových tvrdeniach ktoré tvrdili, že poskytnutý spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov podľa ustanovenia § 11 ods. 1 písm. b), písm. d) Zákona č. 129/2010 Z. z. v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy.

2. Krajský súd v Bratislave rozsudkom zo 17. mája 2022 sp. zn. 14Co/111/2019, rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%. Odvolací súd dospel k záveru, že prvoinštančný súd v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti potrebné pre posúdenie veci a tieto vyhodnotil v súlade s § 195 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a dospel k skutkovým a právnym záverom, s ktorými sa odvolací súd stotožnil a na ktoré v zmysle § 387 ods. 2 CSP poukázal. Prvoinštančný súd v odôvodnení svojho rozhodnutia riadnym spôsobom uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal stanoviská procesných strán, citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávany prípad a z ktorých vyvodil správne právne závery. Tieto zároveň primeraným a dostatočným spôsobom v súlade s ust. § 220 CSP zdôvodnil.

2.1. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku ohľadom námietky žalobcov, ktorí vyčítali súdu prvej inštancie nesprávne vyriešenie právnych otázok, odvolací súd uviedol, že pri výklade akéhokoľvek ustanovenia o náležitostiach spotrebiteľskej zmluvy vo všeobecnosti je potrebné vychádzať zo zásady, že formulácia spotrebiteľskej zmluvy musí spotrebiteľovi umožniť bez ťažkostí identifikovať podmienky zmluvy a posúdiť rozsah svojho záväzku; z tejto zásady správne vychádzal aj súd prvej inštancie a jeho závery, ku ktorým pri riešení vyššie uvedenej spornej otázky dospel, odvolací súd považoval za správne.

2.2. Vo vzťahu k námietke žalobcov vzťahujúcej sa k nesprávnemu právnemu posúdeniu náležitosti zmluvy podľa § 9 ods. 2 písm. k) zákona č. 129/2010 Z.z. v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy,

odvolací súd uviedol, že v súdnej praxi po určitú dobu nebola jednotná interpretácia cit. ustanovenia, podľa ktorého zmluva o spotrebiteľskom úvere pod sankciou bezúčinnosti a bezpoplatkovosti má obsahovať výšku, počet a termín splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, prípadné poradie, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami spotrebiteľského úveru na účely jeho splatenia. K jej vyriešeniu došlo uznesením Najvyššieho súdu SR zo dňa 22. 2. 2018, sp. zn. 3Cdo/146/2017, na ktoré poukázal aj súd prvej inštancie. V uvedenom rozhodnutí Najvyšší súd SR posudzoval náležitosti zmluvy vyžadované § 9 ods. 2 písm. k) najmä, či predmetný zákon ustanovuje v prípade absencie náležitostí podľa § 9 ods. 2 písm. k) sankciu v tom zmysle, že poskytnutý spotrebiteľský úver sa považuje za bezúčinný a bez poplatkov. Najvyšší súd v tomto rozhodnutí eurokonformným výkladom dospel k záveru, že citované ustanovenie neukladá veriteľom povinnosť, aby v zmluvách uzatváraných podľa zákona č. 129/2010 Z.z. uvádzali presný rozpis plánovanej amortizácie dlhu, teda rozpis splátok úveru po častiach (istina, úrok a poplatky). Podľa najvyššieho súdu, pokiaľ je teda v ustanovení § 9 ods. 2 písm. k) zákona č. 129/2010 Z.z. uvedené "výška, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov", je za použitia eurokonformného výkladu potrebné uvedené ustanovenie vykladať tak, že len spresňuje, čo splátka úveru zahŕňa. Odvolací súd sa s jeho záverom ako aj s právnou argumentáciou odôvodňujúcou tento záver stotožnil. Aj podľa názoru odvolacieho súdu, vychádzajúc z účelu právnej úpravy a z účelu a obsahu smernice 2008/48/ES, nemožno od dodávateľov v zmluvách uzatváraných podľa zákona č. 129/2010 Z.z. žiadať, aby v nich uvádzali presný rozpis vnútornej skladby jednotlivých splátok, teda číselné vyjadrenie toho, aká časť každej jednotlivéj splátky sa použije na splátku istiny a aká jej časť spláca bežné úroky a poplatky; účelom predmetného ustanovenia nebolo, aby mal spotrebiteľ už pri uzatváraní zmluvy k dispozícii takúto informáciu. Pokiaľ ustanovenie ustanovení § 9 ods. 2 písm. k) zákona č. 129/2010 Z.z. uvádza "výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov", možno za použitia eurokonformného výkladu dospieť k záveru, že toto ustanovenie len spresňuje, čo splátka úveru zahŕňa. Odvolací súd ďalej konštatoval, že právnou otázkou tejto spornej náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere a posudzovanie obsahových náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere možno považovať v súčasnosti za vyriešenú nielen vyššie citovaným uznesením Najvyššieho súdu SR, ale aj rozhodnutiami Najvyššieho súdu SR zo dňa 23. 4. 2018, sp. zn. 4Cdo/187/2017, zo dňa 22. 11. 2018, sp. zn. 3Cdo/45/2018, zo dňa 26. 9. 2018, sp. zn. 4Cdo/65/2018, zo dňa 26. 8. 2019, sp. zn. 2Cdo/186/2018, zo dňa 13. 6. 2019, sp. zn. 6Cdo/113/2018, zo dňa 25. 2. 2020, sp. zn. 1Cdo/183/2018. Vo všetkých týchto rozhodnutiach najvyšší súd posudzoval správnosť interpretácie ustanovenia § 9 ods. 2 písm. k) zákona č. 129/2010 Z.z., pričom gramatickým a eurokonformným výkladom dospel k záveru, že nemožno od dodávateľov v zmluvách uzatváraných podľa uvedeného zákona žiadať, aby v nich uvádzali presný rozpis plánovanej amortizácie dlhu, teda rozpis splátok po častiach (samostatne vo väzbe na istinu, úroky a poplatky).

2.3. K námietke žalobcov, že v zmluve je nesprávne stanovená celková čiastka, ktorú musia zaplatiť ako aj je v zmluve nesprávne uvedené RPMN, odvolací súd objasnil, že RPMN vyjadruje reálnu cenu spotrebiteľského úveru a je, na rozdiel od skladby anuitných splátok, dôležitým ukazovateľom pre spotrebiteľa na porovnanie výhodnosti úveru. Poukazujúc na znenie § 2 písm. i) zákona č. 129/2010 Z.z., podľa ktorého ročnou percentuálnou mierou nákladov sa rozumie celkové náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom, vyjadrené ako ročné percento z celkovej výšky spotrebiteľského úveru podľa § 19 ods. 1 a ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z., podľa ktorého ročná percentuálna miera nákladov spotrebiteľského úveru sa vypočíta podľa vzorca uvedeného v prílohe č. 2. Na účely výpočtu ročnej percentuálnej miery nákladov sa použijú celkové náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom s výnimkou poplatkov, ktoré musí spotrebiteľ zaplatiť za nedodržanie akýchkoľvek záväzkov ustanovených v zmluve o spotrebiteľskom úvere, a iných poplatkov okrem kúpnej ceny, ktorú je spotrebiteľ povinný zaplatiť za kúpu tovaru alebo uskutočnenie služieb bez ohľadu na to, či sa operácia vykoná v hotovosti alebo na úver. Náklady na vedenie účtu, na ktorom sa zaznamenávajú platobné transakcie a čerpania, náklady na používanie platobných prostriedkov na platobné transakcie a čerpania a ostatné náklady na platobné transakcie sa zahrnú do celkových nákladov spotrebiteľa spojených s úverom, ak otvorenie účtu nie je dobrovoľné a náklady na účet neboli zrozumiteľne a samostatne uvedené v zmluve o spotrebiteľskom úvere alebo v akejkoľvek inej zmluve uzavretej so spotrebiteľom. Zo štandardných informácií o spotrebiteľskom úvere a informácie o RPMN, ktoré žalobcovia podpísali súčasne so zmluvou o splátkovom úvere vyplynulo, že výpočet RPMN bol vykonaný za tých predpokladov, že úver bol poskytnutý okamžite a v plnej výške, že splatnosť prvej splátky bola dňa 20.

12. 2014 a že žalobcovia budú plniť svoje povinnosti v lehotách uvedených v zmluve. V Informácii o RPMN bol uvedený aj údaj o priemernej RPMN. Žalobcovia tak mali k dispozícii všetky údaje potrebné k tomu, aby si mohli porovnať cenu úveru (RPMN). Vzorec na výpočet RPMN, uvedený v prílohe č. 2 zákona, je komplexnejší, obsahuje viaceré východiskové údaje, presnosť výpočtu na desatinné čísla, zaokrúhľovanie. Z tohto hľadiska preto možno považovať dôkaz predložený žalobcami (o výpočte RPMN z webovej kalkulačky) za nepresvedčivý, išlo o neúplný výpočet, nepreukazujúci zhodnotenie okolností daného prípadu, ktorý by dokázal, že výpočet RPMN v predmetnej úverovej zmluve je nesprávny, preto v tejto argumentácii žalobcovia neunesli dôkazné bremeno. Za opodstatnenú uznal odvolací súd aj obranu žalovaného týkajúcu sa rozdielu v čiastke, ktorú mali žalobcovia zaplatiť s tým, že odhliadnuc od toho, že ide o nepodstatnú sumu v porovnaní s výškou a trvaním úveru, a o dôsledok matematického zaokrúhľovania a akceptoval argument žalovaného, že posledná splátka je vo výške zostatku pohľadávky banky.

3. Proti rozsudku krajského súdu podali dovolanie žalobcovia, ktorí namietali, že bolo porušené ich právo na spravodlivý proces, nakoľko do obsahu základného práva na spravodlivý proces patrí i právo strany sporu na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia, predvídateľnosť rozhodnutia, zákaz svojvoľného postupu súdu. Mali za to, že nedostali odpovede na otázky, ktoré boli pre meritum sporu podstatné a to i napriek tomu, že napadnuté rozhodnutie tvorí 16 strán. Súd prvej inštancie sa v danom konaní nesprávne vysporiadal s otázkami, ktoré sú podkladom pre správne vydanie rozhodnutia v tejto veci, pričom ani rozhodnutím odvolacieho súdu nebol tento zásah do ústavného práva žalobcov na spravodlivý proces zahojený. Uviedli, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci, a to otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu (in concreto) ešte nebola vyriešená podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, a to otázku, „či je možné „nepatrný rozdiel“ vo výpočte RPMN v neprospech spotrebiteľa súdom opomíňať a považovať len za „nepodstatnú výšku v porovnaní s výškou a trvaním úveru“.

Súd prvej inštancie ako aj odvolací súd nesprávne interpretovali kogentné ustanovenie § 9 ods. 2 písm. j) zákona č. 129/2010 Z. z., účinného v čase uzatvorenia predmetnej úverovej Zmluvy. K uvedenému došlo z dôvodu, že v danom konaní v prípade, kedy nesprávne uvedenie výšky RPMN má rovnaké následky ako v prípade, že čiastka nebola uvedená. Odvolací súd v danom prípade použil výklad, ktorý je nie len právne nepodložený, ale je odrazom argumentácie žalovaného z vyjadrenia, ktoré bolo podané po lehote na jeho doručenie. Krajský súd, ako aj prvoinštančný súd, označili rozdiel vo výpočte RPMN, ktorý predstavoval odraz medzi skutočnosťou a deklarovanou sumou, ktorú mal spotrebiteľ uhradiť ako „nepatrný rozdiel vo výpočtoch“. Uvedené je v rozpore s kogentným ustanovením § 9 ods. 2 písm. j) zákona č. 129/2010 Z.z. Na poklade zákona nie je definovaná žiadna odchýlka, a preto sú žalobcovia právneho názoru, že sa nie je možné odchýliť od exaktného výpočtu. Uvedené konanie nie je možné prikladať na ťarchu žalobcov/spotrebiteľov, práve naopak, ak má byť vyvedená zodpovednosť z neexaktného výpočtu, uvedené by malo ísť na ťarchu žalovaného, ktorý bol zodpovedný za vypracovanie zmluvného materiálu. V zmysle výpočtu nie je možné svojvoľne veličinu zaokrúhľovať, pozmeniť ani nijak alternovať, a to najmä nie v neprospech spotrebiteľa. Pre spotrebiteľa je podstatné, či výška RPMN vychádza alebo nevychádza zo zmluvy, a nie prečo došlo pri výpočte ku výkyvom, a v akom rozsahu dochádza k výchyľkám. V prípade, ak dochádza k nesprávne výpočtu RPMN má dochádzať k právnym následkom, ktoré sú totožné ako v prípade, ako keby k uvedeniu RPMN v konaní ani nedošlo.

Žalobcovia mali za to, že v prípade neúspechu v konaní (najmä z dôvodu zmeny vnútroštátnej legislatívy a v nadväznosti na to aj zmeny judikatúry) sú objektívne dané dôvody hodné osobitného pre uplatnenie § 257 CSP, keďže žalobcovia svojvoľne nezavinili vznik trov konania, ale tieto vznikli v dôsledku zmien, ustálenia judikatúry, ktorá avšak nastala až po podaní žaloby na príslušný súd. Uvedené malo byť brané do úvahy aj pri rozhodovaní o výroku o trovách konania, ktoré bolo taktiež opomenuté zo strany odvolacieho súdu v zmysle samotného odôvodnenia rozsudku.

4. K dovolaniu sa vyjadril žalovaný, uviedol, že hlavným dôvodom, prečo sa súd prvej inštancie, a následne aj odvolací súd nestotožnil so žalobným dôvodom o údajnej nesprávnej zmluvnej hodnote RPMN, nebol „nepatrný rozdiel vo výpočte RPMN“, ako predostiera otázka položená na dovolací prieskum, ale zlyhanie dovoľateľov v unesení procesných bremien tvrdenia a dôkazu pri preukazovaní jej

prípadnej nesprávnosti. Tento rozhodujúci argument rozsudku odvolacieho súdu pritom nie je dovolateľmi v podanom dovolaní nijako napadnutý, ani spochybnený. Dovolená otázka žalobcov preto nemôže byť spôsobilým predmetom dovolacieho prieskumu, keďže na jej vyriešení v skutočnosti rozsudok odvolacieho súdu založený nebol. Nestačí že dovolatelia napadli len správnosť záverov odvolacieho súdu v otázke, ako ju sformulovali v dovolaní - o „nepatrnom rozdiel vo výpočte RPMN“ - ak súčasne nenapadli a nespochybnili jeho ďalší rozhodujúci záver o tom, že neunesli dôkazné bremeno, keďže sami nepreukázali nesprávnosť zmluvnej hodnoty RPMN. Iba ak by dovolaním spochybnili správnosť oboch týchto záverov - teda aj záveru o neunesení dôkazného bremena - mohla by ich dovolacia otázka o „nepatrnom rozdiel vo výpočte RPMN“ byť prípustná. Napokon v rozsahu, v akom dovolatelia uplatňujú dovolací dôvod, ktorého prípustnosť vyvodzujú z ustanovenia § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku nemohol súhlasiť, že by rozsudkom odvolacieho súdu neboli zodpovedané námietky.

Dovolatelia jednoznačne nevyužili príležitosť viesť skutkovú a právnu polemiku s dôvodmi, na ktorých bol vystavaný rozsudok súdu prvej inštancie. V odvolaní proti nemu mohli upriamiť pozornosť na všetky skutočnosti a argumenty, ktorých význam aktuálne presadzujú podaným dovolaním. Ak však toto svoje právo nevyužili, nemalo by im byť umožnené, aby svoju nečinnosť „naprávali“ požiadavkou na dovolací prieskum otázok, vo vzťahu ku ktorým boli sami v odvolacom konaní pasívni. V takom prípade totiž podľa nášho názoru nemožno uzavrieť, že by sa im nedostalo odpovedí na otázky, ktoré mali a mohli nastoliť v odvolacom konaní, a teda že by došlo k porušeniu jednej z kľúčových požiadaviek spravodlivého súdneho konania, ktorá sa týka riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia.

Uvedené rovnako platí aj vo vzťahu k ďalšiemu dovolaciemu dôvodu, ktorým žalobcovia vytýkajú rozsudku odvolacieho súdu, že pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania nebolo aplikované ustanovenie § 257 Civilného sporového poriadku. V odvolaní zo dňa 17. 05. 2018 sa však ani nedovoľávali jeho aplikácie v rámci odvolacieho konania, ani z tejto otázky neučinili dovolací dôvod vo vzťahu k rozsudku súdu prvej inštancie.

Žalovaný navrhol, aby bolo dovolanie žalobcov odmietnuté v celom rozsahu a aby boli žalobcovia zaviazaní na spoločnú a nerozdielnú náhradu trov dovolacieho konania.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), či sú dané procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu a dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

6. Najvyšší súd opakovane vyjadril záver, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

6.1. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím predstavujúcim res iudicata), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namieste je tu skôr reštriktívny výklad. Ak by najvyšší súd bez ohľadu na prípadnú neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (porovnaj rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 172/03).

7. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho

súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Žalobcovia namietali, že: “nedostali odpovede na otázky, ktoré boli pre meritum sporu podstatné a to i napriek tomu, že napadnuté rozhodnutie tvorí 16 strán. Súd prvej inštancie sa v danom konaní nesprávne vysporiadal s otázkami, ktoré sú podkladom pre správne vydanie rozhodnutia v tejto veci, pričom ani rozhodnutím odvolacieho súdu nebol tento zásah do ústavného práva žalobcov na spravodlivý proces zahojený.”

10. Dovolací súd preto skúmal opodstatnenosť argumentácie žalobcov, že v konaní došlo k porušeniu ich práva na spravodlivý proces postupom súdu.

11. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany, nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Právo na spravodlivý súdny proces je jedným zo základných ľudských práv a do obsahu tohto práva patrí viacero samostatných subjektívnych práv a princípov. Podstatou tohto práva je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami.

11.1. Dovolací súd dopĺňa, že vzhľadom na základný obsah dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku s prihliadnutím na to, že právna istota a stabilita nastolené právoplatným rozhodnutím sú v právnom štáte narušiteľné len mimoriadne a výnimočne, má dovolanie slúžiť len na nápravu výnimočných najzávažnejších procesných pochybení, t. j. zmätočných rozhodnutí, a riešenie otázok zásadného právneho významu a zjednocovanie judikatúry. Z hľadiska uvedeného nie je prípustné, aby dovolateľ, povinne zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom, poukázal v dovolaní na svoje podania pred súdmi nižších stupňov, ale musí v dôvodoch v prvom rade odôvodniť prípustnosť dovolania tak, aby najvyšší súd mal základ pre svoje rozhodnutie o tom, či dovolanie je spôsobilé vyvolať ten procesný následok, že ho dovolací súd vecne prejedná.

11.2. Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces je i právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo strany sporu na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (III. ÚS 107/07). Len náležité odôvodnené súdne rozhodnutie sa stáva interpretačným nástrojom súdnej autority k zabezpečeniu spravodlivosti.

11.3. Podľa ústavného súdu, zjavná neodôvodnenosť (arbitrárnosť) rozhodnutia všeobecného súdu je najčastejšie daná rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prerokúvaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Uvedené nedostatky pritom musia dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v čl. 127 ods. 1 Ústavy (II. ÚS 302/2019-44 z 20. februára 2020, ods. 17).

12. Dovolací súd, dbajúc na to, že aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, konštatuje, že v posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie náležite neodôvodnil.

12.1. V posudzovanej veci odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1 a 2 CSP, stotožniac sa s odôvodnením odvolaním napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie. Treba mať na pamäti, že prvoinstančné a odvolacie konanie tvoria z hľadiska jeho predmetu jeden celok (m. m. IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09) a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu má podľa názoru dovolacieho súdu všetky zákonom vyžadované náležitosti v zmysle ustanovenia § 393 CSP.

Dovolací súd nezistil, že by v danej veci išlo o taký prípad vybočenia z medzí ustanovenia § 393 ods. 2 CSP, ktorým by došlo k porušeniu práva žalobcov na spravodlivý proces. Odvolací súd v dôvodoch svojho rozhodnutia uvádza, ako vo veci rozhodol súd prvej inštancie, obsah odvolania žalobcov, zhrnutie podstatných skutkových tvrdení a právnych argumentov strán, jasne a zrozumiteľne vysvetľuje, prečo rozhodnutie súdu prvej inštancie považoval za vecne správne, k čomu na zdôraznenie jeho správnosti doplnia aj ďalšie dôvody, najmä v reakcii a za účelom vysporiadania sa s podstatnými odvolacími námietkami žalobcov.

13. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľov. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom sporových strán vrátane ich dôvodov a námietok. Preto skutočnosť, že sa žalobcovia s názormi súdov oboch inštancií nestotožňujú, sama osebe nepostačuje na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti súdnych rozhodnutí.

14. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd uzatvára, že vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP nezistil, preto je dovolanie žalobcov v tejto časti procesne neprípustné, čo je dôvod na jeho odmietnutie podľa § 447 písm. c) CSP.

15. Dovolací súd pristúpil k posúdeniu dovolania z hľadiska žalobcami namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Všeobecne, aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnú, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom). Relevanciu podľa citovaného ustanovenia má len právna (nie skutková) otázka, na ktorej spočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu. Musí ísť pritom o takú právnú otázku, ktorá bola podľa názoru dovolateľa odvolacím súdom vyriešená nesprávne (a pri ktorej - s prihliadnutím na individuálne okolnosti prípadu - súčasne platí, že ak by bola vyriešená správne, súdy by nevyhnutne rozhodli inak, pre dovolateľa priaznivejším spôsobom).

15.1. Dovolací súd už konštantne uvádza, že sama polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu niektorého problému, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 CSP.

16. Žalobcovia uviedli, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci, a to otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu (in concreto) ešte nebola vyriešená podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, a to otázku, „či je možné „nepatrný rozdiel“ vo výpočte RPMN v neprospech spotrebiteľa súdom opomínať a považovať len za „nepodstatnú výšku v porovnaní s výškou a trvaním úveru“.

17. Dovolací súd dospel k záveru, že takto definovaná otázka nespĺňa kritéria obsiahnuté v § 421 ods. 1 písm. b) CSP k § 432 ods. 1 CSP.

18. Dovolací súd zdôrazňuje, že nevyhnutným predpokladom pre posúdenie prípustnosti dovolania podľa § 421 písm. b) CSP je, že ide o otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, vyriešenie ktorej nemalo určujúci význam pre rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia.

19. Osobitne významným znakom otázky relevantnej v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP je jej zásadný právny význam. Dovolací súd zastáva názor, že otázkou zásadného právneho významu je otázka, ktorá je významná nielen pre tú ktorú prejednávajú právnu vec (spor), ale aj zo širších hľadísk, najmä z hľadiska celkovej rozhodovacej praxe všeobecných súdov Slovenskej republiky. Účelom § 421 ods. 1 písm. b) CSP je dosiahnuť vyriešenie dosiaľ ešte nevyriešenej právnej otázky (a „zaplnením bielych miest doterajšieho rozhodovania dovolacieho súdu prispieť k vytvoreniu jeho ustálenej rozhodovacej praxe“).

20. Otázka nastolená žalobcami, týkajúca sa „nepatrného rozdielu“ vo výpočte RPMN v neprospech spotrebiteľa a možnosti súdom ho opomíňať a považovať len za „nepodstatnú výšku v porovnaní s výškou a trvaním úveru“, nie je v kontexte prejednávanej veci otázkou zásadného právneho významu, pretože od nej nezáviselo rozhodnutie odvolacieho súdu.

21. Súdny zhodne uviedli, že pokiaľ žalobcovia tvrdili, že výška RPMN mala byť správne vypočítaná 10,44% a nie vo výške 10,29% ako žalovaný uviedol v spotrebiteľskej zmluve, podľa ktorej žalobcovia mali zaplatiť celkovú čiastku spojenú s úverom 25.360,64 eura a nie sumu celkom 25.345,20 eura, súd prvej inštancie uviedol, že ide o nepatrný rozdiel vo výpočte RPMN. Žalobcovia pri uzavretí zmluvy o splátkovom úvere vedeli, v akej výške mali splácať úver, v akých mesačných splátkach ako aj celkovú čiastku spojenú s úverom. Zmluva o splátkovom úvere obsahovala aj právo dlžníka na odstúpenie od zmluvy o spotrebiteľskom úvere, lehotu, počas ktorej mohol toto právo uplatniť. Z týchto dôvodov tvrdenie žalobcov o nesprávnom údaji RPMN ako aj o celkovej čiastke úveru, ktorú museli zaplatiť za poskytnutý spotrebiteľský úver súdy nepovažovali za dôvodné. Žalobcovia v konaní neunesli dôkazné bremeno o skutkových tvrdeniach, keď tvrdili, že poskytnutý spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov podľa ustanovenia § 11 ods. 1 písm. b), písm. d) Zákona č.129/2010 Z. z. v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy.

22. Predmetná „dovolacia“ otázka sa teda v okolnostiach tohto dovolacieho konania netýkala takých záverov, výlučne na ktorých spočíva dovolaním napadnuté rozhodnutie.

23. Dovolací súd nad rámec uvádza, že problematika výkladu ustanovenia § 9 ods. 2 písm. l) resp. k) zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov bola judikátorne ustálená a potvrdená v mnohých rozhodnutiach dovolacieho súdu ako napr. 3Cdo/146/2017 z 22. 02. 2018, 3Cdo/56/2018 zo dňa 17. 04. 2018, 4Cdo/211/2017 z 23. 04. 2018, 5Cdo/132/2017 z 29. 10. 2018, 7Cdo/98/2018 zo dňa 30. 01. 2019 a 7Cdo/101/2019 a v tejto súvislosti dáva do pozornosti rozhodnutie veľkého senátu občianskoprávného kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. marca 2023 sp. zn. 1VCdo/4/2022, ktoré poskytuje vyčerpávajúce odôvodnenie k právnej otázke náležitostí úverových zmlúv a ich eurokonformného výkladu.

24. So zreteľom na uvedené dospel dovolací súd k záveru, že daná otázka nastolená žalobcami v dovolaní nemá znaky relevantné v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP, dovolací súd dovolanie v tejto časti odmietol podľa § 447 písm. f) CSP ako neodôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi.

25. Dovolatelia zároveň dovolaním napadli aj výrok rozhodnutia odvolacieho súdu o náhrade trov konania, ktorého prípustnosť však nevymedzili, len uviedli, že : „majú za to, že v prípade neúspechu v konaní (najmä z dôvodu zmeny vnútroštátnej legislatívy a v nadväznosti na to aj zmeny judikatúry) sú

objektívne dané dôvody hodné osobitného pre uplatnenie § 257 CSP, keďže žalobcovia svojvoľne nezavinili vznik trov konania, ale tieto vznikli v dôsledku zmien, ustálenia judikatúry, ktorá avšak nastala až po podaní žaloby na príslušný súd. Uvedené malo byť brané do úvahy aj pri rozhodovaní o výroku o trovách konania, ktoré bolo taktiež opomenuté zo strany odvolacieho súdu v zmysle samotného odôvodnenia rozsudku.“

26. Dovolací súd v prvom rade uvádza, že prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP (t. j. pre nesprávne právne posúdenie) je v zmysle § 421 ods. 2 CSP vylúčená, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). Pretože v § 357 písm. m) CSP je uvedené uznesenie o nároku na náhradu trov konania, je v zmysle § 421 ods. 2 CSP vylúčená prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým rozhodol o odvolaní proti uzneseniu prvoinštančného súdu o trovách konania (porovnaj napr. uznesenie najvyššieho súdu, sp. zn. 4Cdo/71/2019, 7Cdo/276/2019, uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. I. ÚS 56/2017, bod 27 a pod.).

27. Dovolací súd dospel ďalej k záveru, že pre nedostatok odôvodnenia dovolania žalobcami v tejto časti, nemôže prípustnosť preskúmať ani z pohľadu § 420 CSP.

28. Na základe uvedeného najvyšší súd dovolanie žalobcov v tejto časti ako procesne neprípustné odmietol podľa § 447 písm. c) CSP, keď smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

29. Výrok o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

30. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.